

Wandelen
in de

Achterhoek

Helmichwandelroutes in Baak

Afstand: 3 -12 km

€2,00

Uitgave april 2023

Welkom Beste Wandelaar !

Welkom bij de **Helmichwandelroutes** in Baak!

Welkom bij de spannende kindernatuurwandeling
“**t-Hertenpad**” op de rode route!

Wat fijn dat u er bent ! Wij hopen dat u er van geniet.

Deze prachtige routes met leuke speel- en trimvoorzieningen zijn tot stand gekomen en worden onderhouden door een hechte Baakse vrijwilligersgroep, daarbij geassisteerd door 5 IVN natuurgidsen, die het Hertenpad in 2019 als onderdeel van hun opleiding hebben ontworpen en nog steeds nauw betrokken zijn. IVN staat voor Instituut voor Natuureducatie.

De wandeling door dit prachtige gebied is helemaal gratis, want wij vinden dat de natuur van ons allemaal is.

Dat wil niet zeggen dat het ons niets kost....! Onderhoud van wandelpaden en speel-en trimvoorzieningen kost jaarlijks geld !

Graag nodigen wij u van harte uit – natuurlijk alleen als u tevreden bent een kleine gift (grote mag ook) te storten in de “**grote ronde watertontafel**”, schuin voor de ingang van het cafe-restaurant (overmaken op onderstaand bankrekeningnummer mag ook). Wij zijn daar echt héél

erg blij mee en we zullen het goed besteden, want wij zien u natuurlijk graag weer terug in Baak! Alvast heel hartelijk dank mede namens de Baakse vrijwilligers, de IVN-natuurgidsen en het “Wapen van Baak”!

Kunt u trouwens achter in dit boekje het meest bijzondere, duurste schilderijtje vinden?

Frans Helmich

f.helmich@upcmail.nl

Mobiel 06.53613875

Bank NL63RABO0386705038

Welkom bij de Helmichwandelroutes in Baak!

U kunt vanaf april 2023 kiezen uit 4 prachtige wandelingen in een bosrijke omgeving rondom het oude landgoed Baak.

De wandelingen, die allemaal beginnen bij het “Wapen van Baak” met de rode route, worden duidelijk aangegeven met gekleurde paaltjes.

Langs een deel van de rode route staan paaltjes met een herten-icoontje.

Dat is het zogenaamde ‘t-Hertenpad, een spannende kindernatuurwandeling speciaal bedoeld voor (gezinnen met) kinderen tussen 6 en 12 jaar. Lees meer hierover op de laatste pagina van dit boekje ! Langs dit Hertenpad staan ook diverse uitdagende speel- en trimvoorzieningen.

De paarse route (vanaf het startpunt ca 2 km) is de kortste wandeling én de nieuwste (april 2023). Deze voert u langs de monumentale boerderij “De Bobbink”, het mysterieuze “Vioolbosje”, de Oosterwijkse Vloed, de Veersweg en het Kerkhof. U kunt hem eenvoudig los van de overige wandelingen lopen.

De rode route (2,8 km) beperkt zich grotendeels tot het “t Hertenbosch” met een heus hertenkamp en een bosvijver die u niet snel zult vergeten.

Halverwege kunt u - u bent bijna aan het eind van het Hertenbosch - eenvoudig besluiten de wandeling met ca 4 km uit te breiden tot in totaal 6,8 km. U stapt dan over op *de gele route*, welke u voornamelijk door en langs bossen leidt: het “Zevenmorgenbos” en het “Schoolbos”. Als u aan het eind van deze route weer de rode route heeft opgepakt en de prachtige idyllische bosvijver van het “t Hertenbosch” van de andere zijde heeft kunnen bewonderen, kunt u er bij het hertenkamp voor kiezen de rode route uit te lopen langs Huize Baak naar het startpunt “Het Wapen van Baak”, maar u kunt ook nog *de blauwe route* oppakken. Deze loopt - met prachtig zicht op “Huize Baak” dwars door het “open Baaksche veld” in de richting van de Baakse ruïne, het oudste deel van Baak. Als u alle routes gelopen heeft, heeft u een prachtige wandeling van ca 12 kilometer in de benen zitten en kunt u gaan genieten van een drankje of een klein hapje in één van de Baakse horecagelegenheden.

Ligging van Baak

Het kerkdorp Baak (gemeente Bronckhorst), ligt in het noordwestelijk deel van de Achterhoek, bijna 10 kilometer ten zuiden van Zutphen langs de provinciale weg A314 richting Doetinchem. De meest nabijgelegen dorpen zijn Steenderen, Vierakker, Wichmond, Hengelo en Toldijk én het kleinste stadje van Nederland dat u niet missen mag: het pittoreske Bronckhorst. Inclusief het buitengebied telt Baak ongeveer 1100 inwoners.

Aan de wandel

De Helmichroutes zijn op 7 april 2013 op initiatief van Baaks Belang geopend en kunnen worden gestart bij Café “Het Wapen van Baak” aan de Wichmondseweg 30 te Baak; dat is het “café tegenover de kerk”. Het heeft een ruime parkeerplaats en u kunt hier ook uw elektrische fiets opladen.

Het café waar u ook smaakvol kunt eten heeft een mooie gevarieerde menukaart. Kijk voor de openingstijden op de website maar normaliter is deze in ieder geval dagelijks (behalve maandags en dinsdags) geopend vanaf 12.00 uur.

1. De Heilige St. Martinuskerk

De voor Baak veel te grote St. Martinuskerk (1890) is in 2005-2006 prachtig gerestaureerd. Aan de bouw hiervan kleefte een mooie anekdote. De kerk is het bezichtigen waard maar ten tijde van het drukken van dit boekje is het de vraag of bezichtiging vanaf 2023 nog mogelijk is: Zoals algemeen bekend worden vandaag de dag veel kerken door parochiebesturen afgestoten.

Hoe het ook zij...via deze "Kathedraal van Baak" en Concordia (de oude kerk uit 1773), de oude pastorie, de oude tuinderswoning en de tot woning verbouwde orangerie loopt u naar het echte begin van de wandeling: "de singelwal" behorende bij en gelegen aan de linkerzijde van het prachtige "Huize Baak". U loopt achter Huize Baak langs en duikt vervolgens het "'t-Hertenbosch" -het oude parkbos- in.

Een klein stukje kerkgeschiedenis

In 1580 overleed de laatste bisschop in Noord Nederland. Voor een nieuwe bisschop zou onder de republiek geen plaats meer zijn. Pas onder Koning Willem II in het midden van de 19e eeuw (na de grondwetswijziging van 1848) kwam daar verandering in.

Paus Pius IX herstelde in 1853 de kerkelijke hiërarchie: Er werden weer bisdommen benoemd en parochies opgericht. De katholieke parochie Baak werd in 1855 opgericht. De prachtige majestueuze St. Martinuskerk van Baak is in 1890 voor ruim 111.000 gulden gebouwd met een legaat van de heer van Baak. De architectuur van dit geweldig mooie Neo-Gothisch bouwwerk was in handen van Dr. Alfred Tepe, een bekend kerkenbouwer uit die tijd. Veel interieurdelen zijn ontworpen door de bekende Utrechtse beeldhouwer F.W. Mengelberg. Beide heren kenden elkaar omdat zij samen betrokken waren geweest bij restauratiewerk van de "Dom van Keulen". Dit sieraad voor Baak en omgeving wordt niet voor niets de "Parel van Baak" genoemd.

De Baakse kerkanekdote

Aan de bouw ervan kleefte een hardnekkige anekdote. Op 21 juli 1868 stierf de laatste Van der Heyden van Baak: Baron Ernestus Willem Franciscus Canisius van der Heyden. Op de dag van zijn overlijden had deze "Heer van Baak" in het bijzijn van meneer de kapelaan Glaudemans, tuinman Grotenbreg en notaris van Tricht zijn testament opgemaakt. Toen de notaris het testament voorlas, zou de kapelaan de heer van Baak ondersteund hebben zodat hij enigszins rechtop zat. De notaris zou voorgelezen hebben: "... te schenken aan de R.C. Kerk van Baak 5.000 gulden vrij van rechten...". Bij het horen hiervan zou de kapelaan gezegd hebben "Mijnheer het was toch 50.000 gulden?" Daarbij zou hij met zijn hand ervoor gezorgd hebben dat het hoofd van de stervende heer van Baak een goedkeurende knikkende beweging maakte; het bleek ook diens laatste beweging te zijn. Daarop zou de notaris het getal 50.000 gulden genoteerd hebben.

*Ernestus Willem Franciscus
Canisius van der Heyden*

*Notaris Gerhardus Johannis
van Tricht*

*Kapelaan
G.D. Glaudemans*

Ofschoon de juistheid van dit verhaal door de geschiedsschrijver over dit Achterhoekse dorp, pater Jan Koekkoek, enigszins in twijfel wordt getrokken, spreekt het verhaal tot de verbeelding. Hoe het ook zij 20 jaar later... toen Antonius Bernardus van den Bosch op 25 januari 1888 tot pastoor van Baak benoemd werd, heeft deze op verzoek van de aartsbisschop en met gebruikmaking van dit legaat de huidige kerk gebouwd. De pastoor wenste de kerk te plaatsen ergens bij de Zutphen-Emmerikseweg aan de grote weg "opdat de nieuwe kerk niet in eenen hoek, maar geheel vrij zou komen te liggen". De sinds 1868 nieuwe heer van Baak, Gerhardus Antonius Helmich en zijn echtgenote Engelbertha van Middachten tot Frieswijk dachten daar evenwel anders over. Zij gingen er vanuit dat zij vanuit het "Huis te Baak" het "gezicht op de nieuwe kerk moesten hebben". Daarom werd het terrein gekozen waar de kerk nu staat, maar er werd bepaald dat dan "het huis van Herfkens zoude worden afgebroken en elders geplaatst worden zonder nochtans het gezicht op de nieuwe kerk te belemmeren". In opdracht van Gerhardus Antonius Helmich is het huis van Herfkens toen verplaatst en met dezelfde stenen herbouwd aan de overzijde van de Wichmondseweg, op nummer 30,

de plaats waar nu het lunch- en eetcafé “Het Wapen van Baak” staat. Café en Kerk dateren dan ook uit het jaar 1890 al zal het café vast iets eerder zijn gereedgekomen. Met recht kan dan ook gesproken worden over de “kerk tegen over het café”, in plaats van “het café tegenover de kerk”.

2. Concordiagebouw en de oude Pastorie

Naast de kerk bevindt zich het Concordiagebouw

Ook aan de ontstaansgeschiedenis van dit gebouw kleefde een mooi verhaal.

Concordia vóór en ná de verbouwing uit 1952

De omstreeks 1725 gebouwde houten kerkschuur in het weiland nabij boerderij de Bobbink gaf de geest in 1770. De kerk stortte toen in door het hoge water van de IJssel.

Op initiatief van de Heer van Baak, Johan Everhard Canisius van der Heyden kreeg men officieel verlof een nieuwe kerkschuur te bouwen. Om de bouw mogelijk te maken werd Baakse gelovigen gevraagd een financiële bijdrage te leveren. Aan de gevers van 100 gulden werd beloofd dat ze een mooie bank vóór in de kerk zouden krijgen. Toen bleek dat de bouw nogal wat duurder was geworden dan vooraf begroot werd op voorstel van de Heer van Baak besloten bankengeld in te voeren. Banken werden per opbod verhuurd. Twee boeren die honderd gulden hadden gegeven weigerden echter aan deze “bankenpacht” mee te doen. Er was hun een mooie bank beloofd zónder bankengeld. Zij “veroorloofden zich de vrijheid” om stevast met het hele gezin op de eerste en dus mooiste banken te gaan zitten, zonder ook maar één cent bankengeld af te dragen. De heer van Baak liet die banken publiek verkopen, maar ze bleven toch in die banken zitten, zulks tot groot ongenoegen van de Heer van Baak. Na afloop van de hoogmis heeft Johan Everhard Canisius de boeren daarop, gewapend met een gerechtsdienaar, een jachtopziener en een dubbelloops jachtgeweer gearresteerd en opgesloten bij de protestanten in Steenderen. Een langslepend juridisch proces volgde. De nieuwe pastoor wist partijen uiteindelijk tot een minnelijke schikking te verleiden. Beide partijen hebben uiteindelijk water bij de wijn gedaan.

“Dat die twee boeren het destijds durfden op te nemen tegen deze uiterst standsbewuste “Heer van Baak” (die slechts God boven zich en de pastoor naast hem duldde...) zal voor die tijd ongetwijfeld iets ongehoords geweest zijn. Men kan zich afvragen of er in Baak in die tijd misschien ook al iets in de lucht hing van de ideeën van Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap van de Franse Revolutie”, aldus pater Jan Koekkoek.

De nieuwe kerkshuur was klaar in 1773.

Het huidige Concordiagebouw is gedeeltelijk een restant hiervan. Tegenwoordig is het voornamelijk in gebruik als sportruimte. De succesvolle plaatselijke gymnastiekvereniging DOG is hier onder meer actief.

Naast Concordia staat de oude pastorie welke waarschijnlijk dateert uit 1862.

In de ruim 100 jaar later gebouwde nieuwe pastorie aan de Wichmondseweg is thans het beeldhouwatelier met een prachtige beeldentuin van Anne van der Vliet gevestigd, absoluut de moeite van het bezichtigen waard! Neem er gerust een kijkje. Schroom niet, want Anne heet u van harte welkom!

**BEELDHOUWATELIER
BAAK**

BEELDENTUIN GALERIE WORKSHOPS

Workshops
Beeldhouwen in steen

Wichmondseweg 17a,
7223 LH Baak, tel. 0575-442601
www.beeldhouwatelierbaak.nl
www.beeldeninbaak.nl

3. Tuinmanswoning met Orangerie

Tegenover de ingang van de wandelroutes aan de Pastoriestraat ligt de markante vierkante voormalige “tuinmanswoning met entschuur” uit het midden van de 19e eeuw en de “orangerie” op het voormalige moestuincomplex.

Deze zijn voor Baak van algemeen belang vanwege de ouderdom, de ornamentele waarden en vanwege de historisch functionele relatie met de buitenplaats Huize Baak. In de oranjerie of orangerie (van het Franse oranger: sinaasappel boom) werden ‘s winters immers de kuipplanten bewaard, die ‘s zomers op Huize Baak buiten stonden. Met respect voor de monumentale waarden is de oranjerie inmiddels verbouwd tot woonhuis.

4. De Singelwal om Huize Baak

Vroeger stond Huize Baak in het water binnen een vierkant grachtenstelsel. In 1801 is de binnengracht achter en langs het Huis gedempt en is het verloop van de buitengracht wat gewijzigd, zodat een mooie binnentuin ("landschapspark") ontstond. De Singelwal loopt langs de huidige achterzijde van de tuin van Huize Baak. Vóór 1801 was dit nog de voorzijde.

Op deze historische oude landkaart van rondom Huize Baak (van vóór 1846) ziet u de singelwal. Het oude huis van Herfkens is nog te zien met daarnaast Concordia, de pastorie en de vierkante tuinderswoning met tuinderij. De kerk (en dus ook het café tegenover de kerk) bestonden toen nog niet.

Vanaf het begin van de singelwal heeft u prachtig zicht op boerderij "Het Bobbink" welke dateert uit 1808. De combinatie van de boerderij, samen met de zeer zware Canadapopulier (waarschijnlijk een "Baakse peppel", en de mysterieuze bomengroep ervoor - plaatselijk bekend als "het vioolbosje" en de zeer oude door de bliksem getroffen eik (geplant tussen 1700 en 1750) levert een mooi plaatje op; met een omtrek van meer dan 775 cm is deze Baakse peppel de dikste populier van Nederland geworden.

5. De buitenplaats “Huize Baak”: Toen en nu

Door de eeuwen heen is vanuit deze “havezathe” een gemeenschapsbindende kracht naar dit dorp uitgegaan. Behalve de opmerkelijke verschijning van het landhuis zelf, zijn ook de bijgebouwen (1767), de rond 1801 aangelegde gracht en de prachtige tuin met fraaie platanen en paardenkastanjes, een lust voor het oog. In het voorjaar vormt de tuin een prachtig schouwtoneel van sneeuwkllokjes en aconiet. “Huize Baak” is een oud landgoed waarvan de geschiedenis teruggaat tot het jaar 1190. Aan de eerste bewoner van het toen nog houten huis, “Bertoldus de Baco” of in gewoon Nederlands “Bertold van Baak”, alsmede aan de bouw van het eerste kapelletje “met een eigen kapelaan” bij de ‘Hof te Baak’ wordt het ontstaan van Baak toegeschreven.

De bouwgeschiedenis in vogelvlucht

14e eeuw: Toen het eerste stenen huis omstreeks 1326 werd gebouwd stond het midden in de gracht en kon het slechts via een brug aan de voorkant (wat sinds 1801 de huidige achterkant is) worden bereikt. Afgezien van de serre (1868) en het rechterdeel (1878) had het dezelfde plattegrond als die welke het nu heeft.

Het was destijds een burcht, met een deftig woord ook wel “havezathe” genoemd, eigendom van en bewoond door de Ridders en Graven van Gelre zoals Karel van Egmond alias

Karel van Gelre. Zelfs “Gelders Trots” Berend van Hackfort (1475-1557), die als legeraanvoerder van hertogdom Gelre in de strijd tegen keizer Karel V en dus als ridder van de graven van Gelre in Gelderland een behoorlijk aanzien genoot – mocht zich naast “Heer van Vorden en van Hackfort” tevens de trotse bezitter van Huize Baak noemen. Zijn portret hangt nog in het Stedelijk Museum van Zutphen. In Zwolle werd deze Berend overigens gezien als “een grote boef....”.

18e eeuw: In 1691 wordt dat stenen huis op een openbare verkoping in de Wijnhuistoren in Zutphen gekocht door ene Johan Everhard Canisius van der Heyden uit Doetinchem (gestorven 1711).

Zijn zoon Gerhardus van der Heyden heeft dat stenen huis tussen 1737 en 1741 zeer ingrijpend verbouwd en gerestaureerd op dezelfde fundamenten van het stenen huis uit 1326. Kosten dezes: 17.439 gulden en 1 stuiver. Bij die broodnodige verbouwing kreeg het middeleeuwse kasteel het karakter van een deftig landhuis.

Deze afbeelding van Cornelis Pronk (1691-1729) dateert uit 1730

*Jan de Beijer,
De vroegere
voorzijde van
Huis Baak*

*Deze afbeelding
van Jan de Beijer
(1703-1780)
dateert van
6 september 1743*

In 1767 werd het deftige landhuis –dat door de van der Heijdens werd gebruikt als vakantiehuis/zomererblijf - verfraaid door de kleinzoon van Johan Everhard Canisius van der Heyden die al dan niet toevallig dezelfde voornamen had als zijn grootvader en die er als eerste van der Heijden daadwerkelijk ging wonen. Het alliantiewapen, de windvaan en waarschijnlijk de 2 bouwhuizen - aan destijds de “voorzijde” - zijn van deze

tijd. Het westelijk bouwhuis werd gebruikt voor de paarden en carrosserieën, het oostelijke bouwhuis voor de economie (landbouwwerktuigen, pootgoed e.d.).

19e eeuw: In het begin van de 19e eeuw, in 1801 is de binnengracht gedempt zodat het deftige landhuis niet meer in het water stond maar zich de luxe kon permitteren van een mooi binnenterrein.

De oorspronkelijke achterzijde werd in 1801 de voorzijde.

*Op 28 juli 1819 kreeg de
"Heerlijkheid Baak" van
de "Hooge raad van Adel
vanwege den Koning" haar
Wapen*

In 1868, met het overlijden van Ernestus Wilhelmus Franciscus Canisius van der Heyden, kwam een eind aan de heerschappij van de humane landheren van het geslacht van der Heyden van Baak. Maar liefst 5 generaties lang is Huize Baak in bezit geweest van deze welgestelde adellijke familie, die huize Baak tot 1767 in gebruik had als zomerverblijf en pas daarna als woning. U ziet hier 6 "Heren van Baak" uit het "Van der Heyden geslacht".

± 1630-1711
*Johannes Everhardus
Canisius van der Heyden*

1687-1731
*Gijsbertus Arnoldus
Franciscus vander Heyden*

1688-1752
*Gerhardus Wilhelmus
Josephus van der Heyden*

1765-1854
*Judocus Henricus Antonius
etc van der Heyden*

1813-1868
*Ernestus Wilhelmus Franciscus
Canisius van der Heyden*

Het landhuis met omliggende landerijen, een bezit van enkele honderden hectares, kwam toen door vererving in het bezit van Engelbertha van Middachten die gehuwd was met Gerhardus Antonius Helmich.

In 1868 liet Gerhardus Antonius de veranda bouwen; in 1878 werd de rechtervleugel aangebouwd. Het echtpaar had namelijk 12 kinderen en ieder moest natuurlijk een eigen kamer hebben. Conform bestendig gebruik had Gerhardus bij testament bepaald dat zijn oudste zoon met mannelijke nakomelingen Huize Baak zou erven, onder de voorwaarde dat alle niet getrouwde kinderen hun leven lang op Huize Baak mochten blijven wonen. Zo ging dat in die tijd. De ouderen van Baak hebben nog een aantal van deze kinderen gekend. De laatste vier kinderen overleden in de jaren 1941-1947.

Familieportret Helmich 1887

20e en 21e eeuw:

Werner Bernard Helmich
1913-1976

De laatste “heer van Baak”, Werner Bernard Helmich en zijn zus Johanna verkochten huize Baak in november 1956 aan de Dochters van Liefde van de orde van de Heilige Vincentius van Paolo, die van Huis Baak een klooster maakten. Het waren de zusters “met de grote witte kappen”. In 1978 verlieten zij hun klooster en kwam Huize Baak vanaf 1982 in handen van

Mariapoli van de rooms-katholieke Focolarebeweging. In 2007 gaat Huize Baak over naar de internationale christelijke organisatie Ellet Ministries, een internationaal genootschap van Britse oorsprong voor christelijke geloofsverdieping en geestelijk onderwijs; een instelling die is gebaseerd op Lucas 9:11, waarin Jezus mensen verwelkomde.

Huize Baak staat tevens te boek als trouwlocatie.

6. 't Hertenbosch

Aan het eind van de singelwal steekt u de Vordenseweg over en loopt u het parkachtige “'t Hertenbosch” in, gelegen oostelijk van Huize Baak; een flink stuk loofbos op natte bodem (deels een rabattenbos) met volwassen eiken, acacia, linde, populier en beuk, waterpartijen en slingerpaadjes, aangelegd aan het begin van de 19e eeuw. Bij de aanleg van waterpartijen werd gebruik gemaakt van een bestaande oude meander. De idyllische, romantische bosvijver spreekt tot de verbeelding en nodigt uit tot rust, bezinning en romantiek.

De tijden van weleer herleven. Tot het begin van de jaren 40 vormden bruggen over de vijver in het “'t-Hertenbosch” via één van de twee eilandjes een toeristische trekpleister.

Sinds najaar 2017 is het 't-Hertenbosch weer twee prachtige bruggen rijker: een fraai vorm gegeven boogbrug en een bijzonder originele speelse “wiebelhangbrug” - uitdaging voor jong en oud - ontsluiten het idyllische eilandje in de romantische bosvijver.

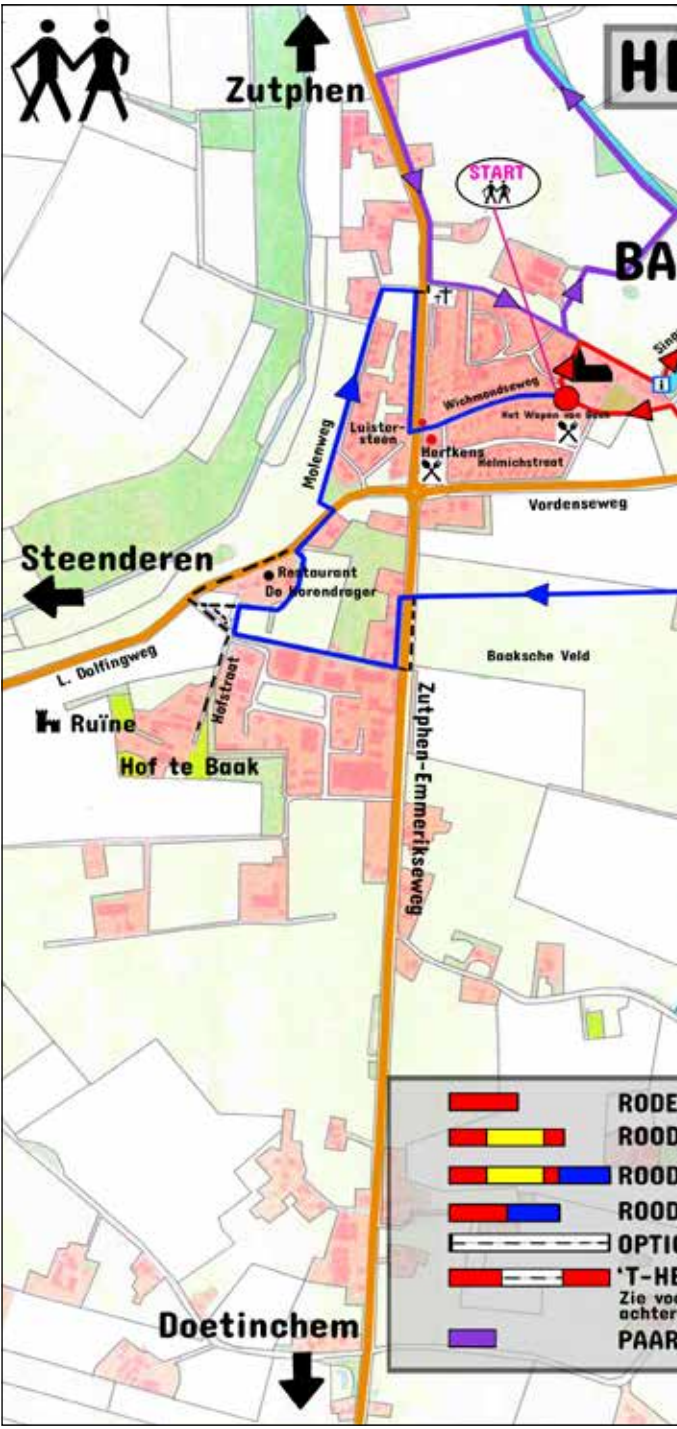

Echt de moeite waard om beide bruggen te nemen!
Niet voor niets mag de natuur rondom Baak zich in een
toenemende belangstelling verheugen.

In oktober 2017 is naast de vijver een speelse natuurlijke
kabelbaan gerealiseerd.

LMICHROUTES

↑
Wichmond
Vorden

K

Huize Baak

't Hertebosch

Oostervijke vloed

Beukenlaan

Schoolbos

Schooldijk

Zevenmorgenbos

Lampendijk

ROUTE	2,9 KM
GEEL	6,9 KM
EL BLAUW	9,4 KM
BLAUW	5,3 KM
EL	
ENPAD	2,7 KM
ute leze brochure	
ROUTE	1,9 KM

Bakermarksedijk

→
Hengelo

Met hulp van de trouwe Baakse vrijwilligersgroep en leerlingen van bosbouwschool Helicon (thans Yuverta) uit Velp is in 2018 het speeluitdagingenareaal in 't-Hertenbosch uitgebreid met een klauterrek, een buikspieroefenstam, steltlooppalen en hordeloophekjes:

In het voorjaar van 2019 is de rode route nog verrijkt met mooie stapstenen en een evenwichtsbalkenconstructie op de Singelwal, alsmede met duikelrekjes, een speelse picknickplaats een waterpomp, een knuppelpad en een blotevoetenpad bij de vijver in 't-Hertenbosch.

Ook is een nieuw bloemenpad aangelegd. Een wiebelboomstam, hangrekken, een touwbrug en mooie stapstenen, alsmede een slingertouw zijn in het najaar 2019 en 2020 gerealiseerd).

Allemaal voorzieningen die zonder de hulp van de Baakse vrijwilligers, “De Tuinen van Geerdink” uit Neede, Bosbouwschool Helicon (thans Yurerta) uit Velp, de gemeente Bronckhorst, Baaks Belang en de stichting Familie Helmichfonds niet tot stand waren gekomen. Ook de cursisten van het Instituut voor Natuureducatie en Ontwikkeling (IVN) mogen in deze niet vergeten worden.

7. “De gele route”: Het Zevenmorgenbos en Schoolbos

Als u het “t Hertenbosch” aan de achterzijde verlaat bent u net aan de gele route begonnen en loopt u via een pad in lichtglooiend landbouwgebied, ook wel de “Kloot” genoemd, langs een

boerderij naar de Beukenlaan en langs de Oosterwijkse vloed richting het “Zevenmorgenbos”.

Het is een prachtig gemengd bosgebied van ruim 21 hectare met loof- en naaldbomen en er huist een dassenburcht. Onduidelijk is waar de naam “Zevenmorgen” nu precies vandaan komt. Een morgen is een oude Europese oppervlaktemaat, waarmee een gebied wordt aangeduid dat een boer in een ochtend kan omploegen (meestal iets minder dan een hectare groot). De precieze grootte is daardoor - afhankelijk van de grondsoort - streekgebonden. Een Gelderse morgen is 0,86 hectare. Dit zou betekenen dat het bos circa 6 hectare groot zou zijn, maar in werkelijkheid is het ruim 21 hectare. In het bos is een aantal jaren geleden een vijver aangelegd voor wild en om nieuwe natuur een kans te geven.

Via de Langendijk, van oudsher bekend om zijn populieren aan weerszijden van de weg, loopt u via het Schoolbos,

geliefd bij buizerds, naar de Schooldijk: Niet geheel toevallig want op de plaats waar nu de dubbele woning Beukenlaan 12-14 (op de hoek van de Langendijk en de Beukenlaan) staat, stond vroeger “de Olde schole” (gebouwd 1819 - school tot 1863 - op 28 maart 1949 tot de grond toe afgebrand en met kerstmis 1949 weer volledig herbouwd!).

Komend van de Schooldijk loopt u via de Beukenlaan en het wandelpad “Het Eikenlaantje”, beter bekend als de “Smidsdijk” (het leidde vroeger naar een smederij) rechtsaf langs het water, de Beukenlaan over en terug “t-Hertenbosch” in.

Het gezicht op de bosvijver is prachtig. Even later komt u vlak naast Huize Baak uit bij het Hertenkamp, dat dankzij de inspanningen van de populaire plaatselijke horecaondernemer Jos Herfkens (overleden 2021) weer haar charme van weleer heeft teruggewonnen.

Een van de mooiste plekjes van Baak en dat vinden de verschillende dieren die daar huizen ook. Hier kunt u besluiten de rode route uit te lopen (u bent bijna terug bij het begin van uw wandeling), maar u kunt ook de wandeling vervolgen met de blauwe route.

Schilderijfoto van het Hertenkamp uit 1956 van de voor Baak bekende schilder Albertus Koekkoek.

8. “De blauwe route”: op weg richting de Baakse Ruïne.

Komend vanaf het “t Hertenbosch” voert de blauwe route u door het eerste landbouwgebied van Baak (het open “Baaksche veld”) van waaruit u een mooi zicht op Huize Baak heeft. Aangekomen bij de ZE-weg loopt u ca 80 meter naar links en steekt u bij Oortgiese de weg over in de richting van de oude Baakse Ruïne: de toren van de Baakse kapel, voorheen onderdeel van het Hof te Baak.

Deze ruïne bevindt zich bij Hofstraat 4. Toen de door Graaf Otto I van Gelre eind van de 12e eeuw gebouwde kapel werd verwoest, werd er in 1362 een nieuwe aan de Heilige Nicolaas gewijde kapel gebouwd, voorzien van een toren met 115 cm dikke muren en een smalle ingang.

Nee, het zijn géén nonnen op die boerenkar, maar melkbussen!

De toren kon daardoor in tijd van oorlog dienst doen als versterking en deze staat er nog steeds terwijl de kapel die in 1670 al geen kap meer had reeds sinds 1776 is verdwenen. Het is geen oorlog geweest waardoor de kapel ‘ter ziele’ is gegaan, maar het was de Hervormingsperiode, waarin

openlijke uitoefening van de Katholieke godsdienst niet was toegestaan met achterstallig onderhoud als gevolg. Sindsdien rest de huidige ruïne die bestaat uit twee geledingen en een stuk van de klokkenverdieping van de gotische toren.

De huidige rietgedekte T-boerderij “Hof te Baak” (Hofstraat 8) dateert van 1787. Met de naastgelegen ruïne, is dit het oudste gebied van Baak. In de 11e eeuw werd het hofstelsel in Baak ingevoerd en kreeg het twee hoven, Hof te Baak van de Graaf van Gelre en Hof Tamming van de bisschop van Utrecht. Het is mogelijk dat het huidige Huize Baak vroeger als boerderij tot de Hof van Baak heeft behoord en later versterkt werd. Het rijksmonument “Hof te Baak” bevat in de “grote kökken” nog alkoven en een opkamer met schouw en bedstedes.

Kenmerkend is de bijzondere gebintconstructie van de schuur. Het gebouw is in goede staat van onderhoud, maar staat niet open voor bezichtiging.

U vervolgt uw route via het terrein van het voormalige voetbalveld van de Baakse Boys naar de L. Dolfingweg ,vervolgens naar de Molenweg aan de rand van de Baakerwaard, een overblijfsel van een van de oude IJssellopen.

9. Kerkhof

Als u vanaf de Dolfingweg en de Molenweg weer op de Zutphen Emmerikseweg bent aangekomen komt u langs de plaatselijke in 1850-'52 aangelegde R.K. Begraafplaats van Baak (rijksmonument). Het baarhuisje dateert uit 1857, de kruisigingsgroep uit 1890. De huidige toegang bevindt zich aan de noordzijde.

10. Luisterplek met gedenksteen

Als u de route vervolgt en ter hoogte van hotel-café restaurant Herfkens weer bij de Wichmondseweg bent aangekomen dan kan het op 28 juni 2013 onthulde gedenkmonument u niet ontgaan. De “luistersteen” vormt een onderdeel van de “Liberation Route Europe” en wordt in Baak gezien als herinneringsmonument ter nagedachtenis aan de slachtoffers die helemaal aan het einde van de Tweede Wereldoorlog vielen in Baak: Een door de Duitsers afgevuurde granaat heeft daar zijn sporen nagelaten. Via www.liberationroute.com of via uw telefoon (09005423728 plek nr 076) kunt u het verhaal dat Baak begin april 1945 overkwam beluisteren. De Liberation Route is een nabootsing van de route van de geallieerden in 1944 en 1945.

SUPERMARKT AALDERINK

1200 m² winkelplezier! 750 m² parkeerruimte!

Vind ons op
Facebook

DORPSSTRAAT 14-16 STEENDEREN

<https://www.coop.nl/steenderemaalderink/supermarkten/steenderen-aalderink/3551>

Facebook: <https://www.facebook.com/Coop.Aalderink.Steenderen>

aalderink.supermarkt@planet.nl tel. 0875-451266

TNT-Servicepunt / Staatsloten / RDW / Stomerij depot/ Bloemenhoek / Slijterij /
Zelfzorg medicijnen / Hoge klantenservice / Bezorgservice via Coop online

Openingstijden: ma/do 08.00-19.00 vr 08.00-20.00 za 08.00-17.00 zondag 11.00-17.00

't Onderholt

AGRARISCHE NATUURVERENIGING

Dé specialist in (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer in
De Graafschap (gemeenten Zutphen, Lochem, Bronckhorst) en Ruurlo.

Verantwoordelijk voor:

- behoud van het karakteristieke coulisselandschap;
- herstel en instandhouding van planten- en diersoorten in hun natuurlijke habitat;
- advies op het gebied van inrichting en onderhoud van landschaps-elementen en subsidie;
- realisatie projecten door inzet van eigen vakmensen.

Agrarische Natuurvereniging 't Onderholt • Enzerinckweg 10 • 7251 KA Vorden
tel. (0575) 55 05 93 • info@onderholt.nl • www.onderholt.nl

het huisje achter in de tuin
bed + breakfast

Helmichstraat 21
7223 LD Baak
(0575) 442885

www.hethuisjeachterindetuin.nl

eetcafé HERFKENS
Voor een kopje en een drankje in een ongedwongen sfeer

 Cafe Herfkens
www.herfkensbaak.nl
0575 - 44 12 52

11. “Het Wapen van Baak”

Vanaf de luistersteen is het nog zo’n 100 meter lopen naar het start- en eindpunt van uw wandeling: het sfeervolle lunch- en eetcafé “Het Wapen van Baak”, waar u buiten op een prachtig terras of binnen in een nostalgische omgeving heerlijk kunt nagenieten. Bij deze Baakse brasserie geldt het motto “Als het kan dan maken wij het uiteraard zelf”. Sil en Robbert staan borg voor een gezellig bezoek. Veelal wordt gewerkt met biologische en duurzame streekproducten. Ook voor een feestje of borrel bent u bij het Wapen aan het goede adres.

Het Wapen van Baak

BRASSERIE

Dé specialist in bosonderhoud,
aanlegprojecten en houthandel

Boomverzorging, specialistische
vellingen en levering plantsoen

Creatieve oplossingen gemaakt
van eigen hout uit de regio

En nog veel meer!

Ontdek wat wij allemaal
voor u kunnen betekenen via
www.boomverzorgers.nl

Boomverzorgers.nl

Bel: 06- 55 39 3171

Mail: info@boomverzorgers.nl

Op pad met de kinderen: 't-Hertenpad!

Op 7 juni 2019 is het spannende kindernatuurpad 't Hertenpad geopend, speciaal bedoeld voor (gezinnen met) kinderen van 6 -12 jaar. **De toegang is gratis maar een vrijwillige bijdrage in de grote regenton voor het cafe is van harte welkom. Het onderhoud kost nu eenmaal geld.** De ruim 2 kilometer lange wandeling begint en eindigt bij het Wapen van Baak, het cafe tegenover de kerk, en volgt voor een groot deel de rode Helmichwandeleroute (u steekt niet met de kinderen de gevaarlijke weg over) . Onderweg valt er veel te beleven. De nummers op het kaartje hierna verwijzen naar de 11 uitdagende, speelse activiteiten die zijn beschreven in een routeboekje. Ook voert de route langs leuke natuurlijke speel- en trimvoorzieningen.

Bij het Wapen van Baak kan een rugzakje gehaald worden waarin allerlei attributen zitten die onderweg gebruikt worden voor de natuurbeleving, zoals een routeboekje, een spiegel, een insectenpotje en een "landschapsdoorkijker".

Over de gehele lengte van 't-Hertenpad geven 11 "herten"paaltjes de stops aan waar iets te zien, te voelen, te horen, te ruiken of te doen is.

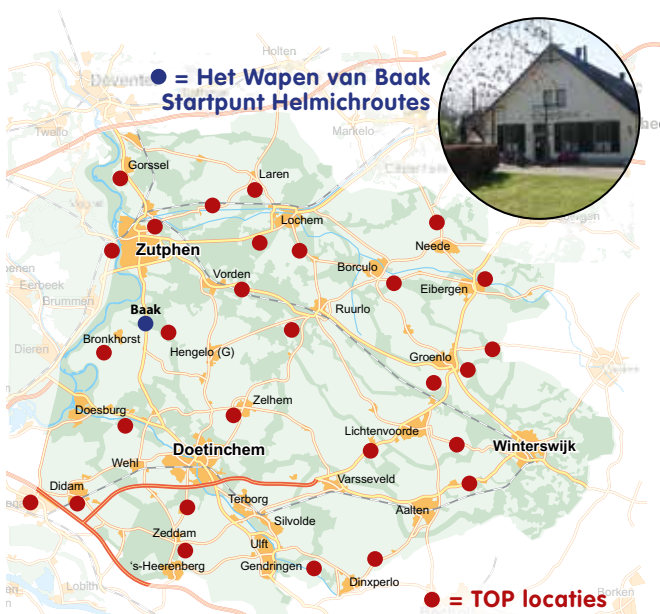
Je kunt hangen als een vleermuis en springen als een ree.

Het blotevoetenpad, met een waterpomp om de vieze voetjes en vingertjes te wassen, is een belevenis op zich. Een knuppelpad en een bloemenpad verhogen de feestvreugde.

Proeven kan natuurlijk aan het eind bij het Wapen van Baak!

Een beleving voor alle zintuigen, dit "kindernatuurpad"! Na afloop weet je veel meer over wie en wat er leeft in een bos; een leuk idee voor een verjaardagspartijtje, een familiedag of een uitje met de klas! Als u met een grotere groep komt dan 15 personen/kinderen dan moet u -wordt u althans verzocht - dit minimaal 3 dagen van te voren even te melden: Bel of app: 0653613875

of mail: f.helmich@upcmail.nl.

Toeristische Overstappunten

Op verschillende locaties in de Achterhoek zijn Toeristische Overstappunten (TOP's) ingericht. Vanaf deze punten kan vanuit auto, bus of trein heel gemakkelijk op verschillende fiets- en wandelroutes worden overgestapt.

De overstappunten zijn te herkennen aan een bijzonder vormgegeven zuil, een informatiebord en er is een rustgelegenheid. Bij alle locaties is ruime parkeergelegenheid en er is meestal een horecagelegenheid in de directe nabijheid. Alle overstappunten zijn per auto makkelijk bereikbaar. Aan de doorgaande routes zijn speciale bordjes geplaatst die naar de overstappunten toe leiden. Voor diegenen die per openbaar vervoer reizen zijn de meeste overstappunten bereikbaar.

Bel voor reisinformatie 0900-9292 (ca. € 0,70 p.m.) of kijk op www.9292ov.nl. Voor een overzicht van de TOP locaties kijk op www.topachterhoek.nl. Voor alle toeristische informatie in de Achterhoek kijk op www.achterhoek.nl.

De wandelpaden worden zo goed als mogelijk onderhouden door een enthousiaste groep Baakse vrijwilligers. Ontbreekt er desondanks een route-paaltje of heeft u andere opmerkingen?

Neemt u dan contact op met:

Frans Helmich (06-53613875) of

Fons Janssen (06-10942642)

Tip: Kijk op You Tube: "HERTENBOSCH BAAK",

U vindt daar leuke filmpjes.

Groenaannemingsbedrijf
B.W. Jansen

Passie, een groen
hart en **oog voor**
kwaliteit.

Wij zijn Groenaannemingsbedrijf
BW Jansen. Sinds 2001 uw groene
vakman!

Adres:
Lankhorsterstraat 9
7255 LB Hengelo GLD

U kunt ons bellen op 05713 46 13 BA of op 06 10 83 40 96

Ook zijn wij te bereiken via ons e-mailadres: mail@bwjansen.nl

Meer informatie? Bekijk dan onze website: www.bwjansen.nl

STICHTING
Achterhoek
TOERISME

Elle Ministries
Nederland

ivn natuur
educatie

expert

Expert Eliesen

Baak | Hengelo | Zutphen

SIGNAAL RECLAME

PARTNER IN RECLAME & SIGN

AUTOBLETTERING

WERK- & BEDRIJFSKLEDING

STICKERS

VLAGGENSERVICE

RECLAMEBORDEN

SPANDEKEN

DRUKWERK

SIGNS

www.signaalreclame.nl

MW HOVENIERS

onderhoud en renovatie

Michel Willemsen
Molenweg 7, Baak
M. 06 - 29 01 03 70

www.mwhoveniers.nl

- onderhoud
- renovatie
- groenstroken
en houtwallen
- straatwerk
- boomverzorging
- maaiwerk
- sneeuw en gladheid
bestrijding

Op pad met je smartphone

De mooiste wandel- en fietsroutes in de Achterhoek staan in de AbelLife app! De AbelLife app navigeert je over de mooiste paadjes, vertelt je onverwachte anekdotes en interessante weetjes bij de bezienswaardigheden onderweg, laat je vogelgeluiden herkennen én tipt je waar je hippe horeca en lekkere streekproducten kunt vinden. Nieuwsgierig? De app (geschikt voor iPhone en Android) is gratis te downloaden via de appstore. Een aantal routes is gratis, de overige routes zijn te koop vanaf 0,89. Meer informatie is te vinden op abellife.nl

Op pad met Geocaching... wat is dat?

Iemand verstopt op een bijzondere plaats, meestal in de natuur, een kleine waterdichte doos met daarin een logboek en eventueel een aantal leuke voorwerpen (goodies). Met zijn GPS (of telefoon met deze functie) bepaalt hij de precieze coördinaten van de schuilplaats, die hij vervolgens

publiceert op de Geocache-website www.geocaching.com. Anderen lezen die coördinaten en kunnen op zoek gaan naar de cache ('schat'). Vervolgens loggen ze hun bezoek op de speciale cache-pagina om hun bezoek kenbaar te maken.

Geocaching in Baak!

Henk Holtermann (henkholtermann@upcmail.nl) en Inge van den Broek uit Baak hebben in Baak een vijftal caches verstopt. Één daarvan betreft een fotopuzzelwandeltocht (BAAKerplaatjes) van 5 km die grotendeels de wandelroutes uit dit boekje volgt.

Ook Ruud en Joke Cornelissen (de Corny's) hebben langs een deel van de wandelroute een kleine serie caches gelegd: "Beestenboel in het Baakse Bos".

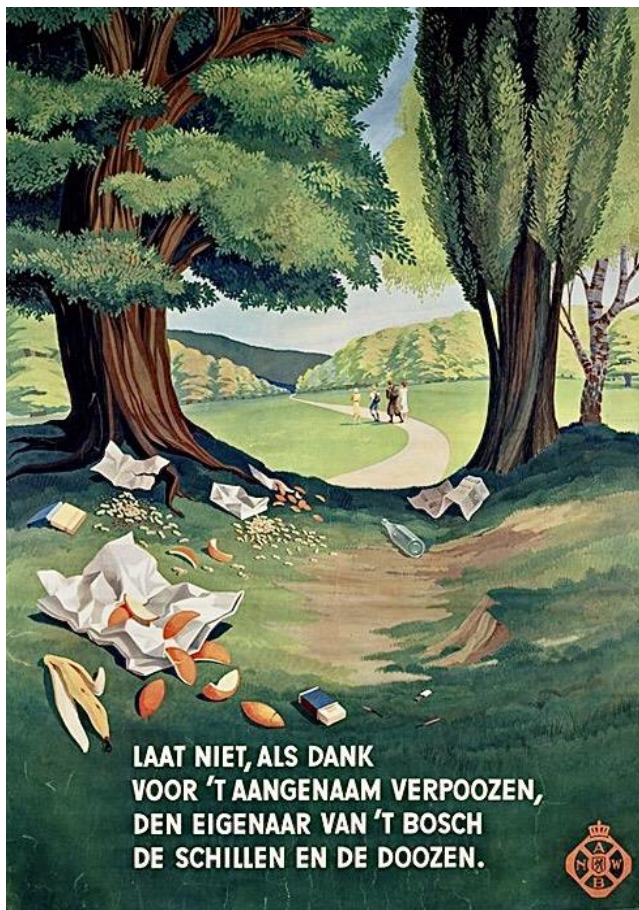
Tijdens een wandeling van ca. 3 km. kunt u 7 caches vinden; als u de gevraagde gegevens noteert kunt u uitrekenen waar de bonuscache ligt. Deze trail is niet moeilijk en ook vooral voor kinderen leuk om te doen!

Kijk voor nadere info op www.geocaching.nl.

Kunt u het duurste schilderijtje in bovenstaande collectie vinden..... of het dier op onderstaande foto?"

Het Wapen van Baak

Een prachtige locatie in Baak!

Een nostalgische pub, prachtig tuinterras, een partylocatie en bijzonder veel mogelijkheden.

De pub en het terras zijn bij uitstek geschikt om te lunchen, borrelen, lezen, internetten, alleen maar ook met vrienden en familie.

De partylocatie (de Oude Deale) is een ideale ruimte voor uw receptie, feest, familiereünie, personeels- of club-bijeenkomst. Dit kan van Bourgondisch tot uiterst chique al naar gelang uw wensen.

Wichmondseweg 30
7223 LH Baak
Mob. 0634012201

E-mail: slagman.robberth@gmail.com
www.hetwapenvanbaak.metro.rest
facebook.nl/hetwapenvanbaak

Woensdag tot en met zondag geopend;
voor actuele tijden... zie onze website.